

ADDA EKSPANDERENDE STOLPEMØRTEL

Revisjonsdato: 29.03.2016

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG SELSKAPET/FORETAKET

1.1 Produktidentifikator

Kjemikaliets navn	ADDA EKSPANDERENDE STOLPEMØRTEL
Produkt type	S65100 STØPEMASSER, GENERELT
Artikkel-nr	L29ST
Erstatter sikkerhetsdatablad fra	21.08.2015
Utgave nummer	3.0
GTIN nr	7055552222311

Liten sekk a 20kg

1.2 Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Anvendelse	Bransjekoder i henhold til produktregisteret: 43.39 ANNEN FERDIGGJØRING AV BYGNINGER PR.1 PRIVAT ANVENDELSE.
------------	--

Anvendelser som frarådes Dette produktet anbefales ikke for annen bruk enn det som er angitt over.

1.3 Opplysning om leverandør av sikkerhetsdatabladet

Leverandør	ADDA BYGGKJEMI A/S Gråterudveien 26 3036 DRAMMEN Norge Telefon: +47 32 26 09 99 Fax: +47 32 26 09 98 www.adda.no mail@adda.no
E-post	mail@adda.no

Ansvarlig	Delia B. Karlsen
Utarbeidet av	Sensor Chemcontrol AS

1.4 Nødtelefonnummer **Giftinformasjonen: +47 22 59 13 00.**

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1 Klassifisering av stoffet eller blandingen

Klassifisering i henhold til 1272/2008EC	Eye Dam 1; H318: Alvorlig øyeskade. Skin Irrit 2; H315: Irriterende for huden. STOT SE 3; H335: Spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering. EUH401
--	---

2.2 Merkningsselementer

Piktogram

Varselord Fare

Faresetninger	H318 Gir alvorlig øyeskade. H315 Irriterer huden. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene. EUH401 Bruksanvisningen må følges, slik at man unngår risiko for menneskers helse og miljøet.
---------------	---

Sikkerhetssetninger

SIKKERHETSDATABLAD

ADDA EKSPANDERENDE STOLPEMØRTEL

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 29.03.2016

Forebygging	P260 Ikke innånd støv P280 Benytt vernehansker /verneklær/vernebriller/ansiktsskjerm.
Tiltak	P302+P352 VED HUDKONTAKT: Vask med mye såpe og vann. P305+P351+P338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter; Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre; Fortsett skyllingen. P313 Søk legehjelp.
Disponering	P501 Innhold/holder leveres til godkjent mottaksstasjon for farlig avfall.
Ingredienser på etiketten	Portland Sement (40-50%), Fyllstoffer (60-100%)
2.3 Andre farer	Sement gir en sterk basisk reaksjon med vann og kroppsvæsker. Ved tilsetning av vann vil stoffet virke etsende på hud og øyne. Jevnlig hudkontakt kan gi eksem. Innholdet av seksverdig krom er mindre enn 0,0002% og risikoen for utvikling av kromeksem er derfor redusert. Støv og partikler kan rispe og irritere øynene. Kjemikaliet tilfredsstiller ikke kriteriene for PBT (persistente (langsomt nedbrytbare), bioakkumulerende (lagres i levende vev) og toksiske (giftige)) eller vPvB (svært persistente og svært bioakkumulerende) i samsvar med REACH vedlegg XIII. Inneholder kjemikalie(r) som skal betraktes som kreftfremkallende.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2 Stoffblandinger

Ingrediens	Identifisering	Klassifisering	Note	Vekt-%
Fyllstoffer			Z	60-100
Portland Sement	Ec/Nlp nr: 266-043-4 Cas nr: 65997-15-1	Skin Irrit 2; H315 Eye Dam 1; H318 STOT SE 3; H335		40-50

Tegnforklaring
Eye Dam 1: Alvorlig øyeskade.
Skin Irrit 2: Irriterende for huden.
STOT SE 3: Spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering.
Forklaring til relevante faresetninger finnes i seksjon 16.

Ingredienskommentarer
Klassifiseringen gjelder for hvert enkelt stoff, ikke for produktet.
Alle konsentrasjoner er oppgitt som vektprosent.

Note Z: Selv om komponenten ikke er klassifisert som farlig i henhold til bestemmelse (EF) No 1272/2008 gir den verdifull informasjon om produktets sammensetning.

Sementen er dekromatisert, og risikoen for utvikling av allergisk kromeksem er redusert.

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding
Hvis den skadede ikke puster, gi kunstig åndedrett. Frisk luft, varme og hvile, helst i bekvem halvsittende stilling. Sørg for frie luftveier.

Hudkontakt
Ta av tilsølte klær og sko. Vask med mye såpe og vann. Går du i klær som er tilsølt av våt sement, risikerer du dype etseskader, som må spesialbehandles av lege. Kontakt lege hvis irritasjonen vedvarer.

Øyekontakt
Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege. Start skylling umiddelbart, ikke utsett start av skylling for å finne en spesifikk skyllevæske. Skyll også grundig under øyelokkene. Fjern eventuelle kontaktlinser. (Dersom Diphoterine finnes på stedet, så bruk dette istedenfor vann.) Fortsett kontinuerlig skylling i 30 minutter. Støv og partikler kan rispe og irritere øynene. Øyekontakt med sementholdige produkter kan forårsake alvorlige, potensielle og irreversible skader.

Svelging
IKKE FREMKALL BREKNINGER. Kontakt lege. Skyll munnen med vann (bare dersom personen er ved bevissthet). Ingen eksponering er sannsynlig på grunn av den fysiske tilstanden til produktet.

4.2 De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede
Irriterer huden. Produktet inneholder sement. I kontakt med fuktighet eller ved tilsetning av vann dannes etsende kalsiumhydroksidløsning som er basisk og virker irriterende på øyne, hud og slimhinner.

4.3 Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig
Ved ulykke eller uvelhet, ta straks kontakt med lege, vis fram bruksanvisningen eller sikkerhetsdatabladet om det er tilgjengelig.

SIKKERHETS DATABLAD

ADDA EKSPANDERENDE STOLPEMØRTEL

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 29.03.2016

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1 Slukkingsmidler

Passende slukningsmidler Vanntåke, skum, CO2 og pulver.

Uegnete slukningsmidler Unngå rettet vannstråle i slukkingsarbeidet.

5.2 Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen Vær oppmerksom på risiko for dannelse av giftige gasser.

5.3 Råd til brannmannskaper Brannmannskap bør bruke standard verneutstyr med flammehemmende jakke, hjelm med ansiktsvern, hansker, gummistøvler og selvforsynt pusteapparat i lukkede rom.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1 Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner Bruk verneutstyr som beskrevet i seksjon 8.2 i sikkerhetsdatabladet. Beholdere med oppsamlet materiale skal merkes nøye med korrekt innhold. Hold mennesker og dyr unna det forurensede området. Bruk egnede verneklær.

6.2 Forsiktighetsregler med hensyn til miljø Unngå dannelse og spredning av støv. Tømming i omgivelsene må unngås.

6.3 Metoder og materialer for oppsamling og rensing Pulver suges opp med støvsuger eller samles mekanisk uten støvdannelse, sørg for at avfall samles i en egnet beholder. La vått materiale herde. Vann bør ikke brukes da dette sammen med sement danner en slurry som siden vil strøkne til en fast masse. Mindre mengder tas opp med absorberende materiale. Leveres nærmeste mottakstasjon for destruering.

6.4 Henvisning til andre avsnitt Se avsnitt 7 for informasjon om sikker håndtering.

Se avsnitt 8 for informasjon om personlig verneutstyr.

Se avsnitt 12 for informasjon om økologi.

Se avsnitt 13 for informasjon om fjerning av avfall.

AVSNITT 7: HÅNDTERING OG LAGRING

7.1 Forsiktighetsregler for sikker håndtering Bruk vernebriller/ansiktsskjerm. Unngå kontakt med øynene, huden og klærne. Bruk egnede vernehansker. Brukes bare utendørs eller i et godt ventilert område. Håndteres i samsvar med god hygiene og sikkerhetspraksis. Brukerveiledningen skal følges for å oppnå sikker bruk og best mulig resultat. Sekker skal håndteres forsiktig og stables godt.

7.2 Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter Oppbevares innelåst. Oppbevares i tett lukket originalemballasje på et tørt og kjølig sted.

Spesielle egenskaper og farer Fare for alvorlig øyeskade.

7.3 Særlig(e) sluttanvendelse(r) Dette produktet bør bare brukes til formål som beskrevet i kapittel 1.2.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1 Kontrollparametre

Ingrediens	Einecs nr	CAS nr	8 timer		Korttid		Ref.	Anm.	År
			mg/m ³	ppm	mg/m ³	ppm			
A-kvarts, totalstøv	238-878-4	14808-60-7	0.3				Norsk	K,7	2016
Sjenerende respirabelt støv			5				Norsk		2016
Sjenerende totalstøv			10				Norsk		2016
Portland Sement	266-043-4	65997-15-1	5				Norsk	1	2016

Anmerkning om tiltak- og grenseverdier Referanse Norsk: Grenseverdier for forurensninger i arbeidsatmosfæren. Hentet fra Forskrift om tiltaks- og grenseverdier.

Anmerkning K: Kjemikalier som skal betraktes som kreftfremkallende.

Fotnote 7: Støv som inneholder a-kvarts, kristobalitt og/eller tridymitt vurderes ut fra summasjonsformel. Samtidig må verdiene for sjenerende støv overholdes.

Fotnote 1: Grenseverdien er fastsatt for sjenerende støv.

8.2 Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen Sunn fornuft og sikkerhetsregler skal alltid brukes ved allmenn omgang med kjemikalier. Sørg for at emballasjen er riktig merket for å forebygge uforutsett inntak eller feilaktig bruk. Sørg for god arbeidshygiene. Sørg for bruk av anbefalt verneutstyr og vernetøy. Sørg for tilstrekkelig utsug eller ventilasjon på arbeidsplassen. Unngå kontakt med øyne og hud.

Åndedrettsvern Bruk P2 filtre mot de fleste typer støv med lav giftighet. Støvfiltre skiftes når det blir tungt å puste

SIKKERHETS DATABLAD

ADDA EKSPANDERENDE STOLPEMØRTEL

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 29.03.2016

	<p>gjennom. Åndedrettsutstyr er normalt ikke nødvendig hvor det er tilstrekkelig naturlig ventilasjon eller punktavsug.</p> <p>Den europeiske standardiseringskomiteens (CEN) standarder EN136, EN140 og EN405 angir åndedrettsvernsmasker, EN149 og EN143 angir filteranbefalinger.</p>
Øyevern	<p>Bruk godkjent øyevern. Øyespylingsutstyr skal være tilgjengelig, helst også dusjmulighet. Bruk egnede beskyttelsesbriller eller ansiktsskjerm som beskyttelse mot støv. Tettsittende vernebriller. Øyevern skal være i henhold til standarden EN 166.</p>
Håndvern	<p>Bruk beskyttelseshansker av PVC, neopren eller gummi med hanskeykkelse over 0,5 mm i henhold til standard EN-374. Hansker med gjennomtrengningstid over 480 minutter.</p> <p>Hanskenes egnethet og gjennombruddstid vil variere avhengig av de spesifikke bruksforholdene. Undersøk og eventuelt erstatt slitte eller ødelagte hansker. Om kontakt med underarmene er sannsynlig, bruk hansker med mansjetter. Tynne hansker vil gi beskyttelse i kortere tid og bør vanligvis brukes bare én gang og deretter kastes. Tykkere hansker er nødvendig hvis det finnes mekanisk risiko med mulighet for oppskraping eller punktering.</p>
Annet hudvern enn håndvern	<p>Støvtett beskyttelsesdrakt. Bruk egnede verneklær.</p>
Annen informasjon	<p>Det er god industriell hygienep praksis å unngå hudkontakt mest mulig. Unngå bruk av ringer, klokker e. l. som er egnet til å holde på produktet og derved forårsake hudreaksjoner. Beskyttelseskremer kan hjelpe til å beskytte utsatte hudområder, men kan ikke erstatte hansker. Fjern forurensete klær for å unngå hudkontakt. Etter vask av huden påføres fet hudkrem for å erstatte tapt hudfett. Hold god orden. Spesifikke hygienetiltak: Praktiser god personlig hygiene som vasking etter håndtering av produktet og før spising, drikking og/eller røyking. Vask regelmessig arbeidstøy og verneutstyr for å fjerne forurensninger. Kast tilsølt arbeidstøy og sko som ikke kan vaskes.</p>

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1 Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Form	Pulver
Farge	Grå.
Lukt	Ingen karakteristisk lukt.
Luktterskel	n/a
pH (kons.)	n/a
pH løsning	>12
Smeltepunkt/ frysepunkt	n/a
Startkokepunkt og kokeområde	n/a
Flammepunkt	n/a
Fordampingshastighet	n/a
Antennelighet (fast stoff, gass)	n/a
Øvre/nedre antennelighets- eller eksplosjonsgrense	n/a
Damptrykk	n/a
Damptetthet	n/a
Relativ tetthet	1,0-1,6 g/cm ³
Løselighet(er)	Blandbar med vann
Løselighet i vann	0 % (Ikke løselig)
Fordelingskoeffisient n-oktanol/vann	n/a
Selvantenningsstemperatur	n/a
Nedbrytingstemperatur	n/a
Viskositet	n/a
Eksplosjonsegenskaper	n/a
Oksidasjonsegenskaper	n/a
9.2 Andre opplysninger	Dette produktet reagerer med vann og dannes en sterk kalsiumhydroksidløsning som deretter herder til en fast masse.

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1 Reaktivitet	Reagerer med vann og vil danne en fast masse.
10.2 Kjemisk stabilitet	Stabil under normale forhold.

Databladet er utarbeidet med Sensor-chemdoc 8.5g lisensert til Byggkjemi AS

SIKKERHETS DATABLAD

ADDA EKSPANDERENDE STOLPEMØRTEL

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 29.03.2016

10.3 Risiko for farlige reaksjoner	Produktet reagerer med fuktighet og danner en sterkt alkalisk løsning som herder til en fast masse.
10.4 Forhold som skal unngås	Unngå fuktighet.
10.5 Uforenlige materialer	Unngå syrer.
10.6 Farlige nedbrytningsprodukter	n/a

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1 Opplysninger om toksikologiske virkninger

Akutt giftighet	Gjentatt eller langvarig innånding av partikler kan forårsake luftveissykdommer. Inntak kan forårsake irritasjon i munn, svelg og fordøyelseskanal.
Hudetsing/ hudirritasjon	Sement i tørr tilstand og i enhver fuktig blanding kan føre til hudirritasjon, eksem og etseskader.
Alvorlig øyeskade/ øyeirritasjon	Gir alvorlig øyeskade. Kan gi mekanisk irritasjon.
Sensibiliserende ved innånding eller hudkontakt	Har man fått irritasjonseksem av våt sement, er det større risiko for at man blir allergisk for løselig seksverdig krom, som finnes som en naturlig bestanddel i sement. Et allergisk eksem er mer alvorlig og langvarig enn et irritasjonseksem. Man regner med at kromallergi varer hele livet.
Skader på arvestoffet i kjønnseller	Ingen av kjemikaliene oppført i seksjon 3 er klassifisert som arvestoffskadende (mutagene).
Kreftfremkallende egenskaper	Inneholder kjemikalie(r) som skal betraktes som kreftfremkallende.
Reproduksjonstoksitet	Ingen av kjemikaliene oppført i seksjon 3 er klassifisert som reproduksjonsskadelige.
STOT - enkelteksponering	Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
STOT - gjentatt eksponering	Hyppig innånding av støv over lengre tid øker faren for nedsatt lungefunksjon og utvikling av lungesykdommer.
Aspirasjonsfare	Basert på tilgjengelig data blir ikke kriteriene for klassifisering møtt.
LD50 Oral (Rotte)	>1000mg/kg
LD50 Dermal (Kanin)	>5000mg/kg
Annen informasjon	Sannsynlig eksponeringsvei: Hudkontakt. Innånding av støv eller luftpartikler.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1 Giftighet	Dårlig oppløselig blanding. Ingen kjent økotoxikologisk effekt.
12.2 Persistens og nedbrytbarhet	Ikke lett bionedbrytbar (uorganisk forbindelse).
12.3 Bioakkumuleringsevne	Ingen bioakkumulering er indikert. Det forventes ingen skadelige langtidseffekter på vannorganismer.
12.4 Mobilitet i jord	Produktet er ikke oppløselig i vann.
12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering	Kjemikaliet tilfredsstiller ikke kriteriene for PBT eller vPvB i samsvar med REACH vedlegg XIII. Kjemikaliet inneholder ikke PBT eller vPvB stoffer.
12.6 Andre skadevirkninger	Etter herding representerer produktet ingen toksisitetsrisiko.

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Avfallsgrupper	EAL: 17 01 01 betong. EAL: 10 13 14 betongavfall og betongslam. Angivelse av EAL-koder er kun veiledende. Sjekk alltid avfallskoden med henblikk på den aktuelle tilstand produktet befinner seg i. De endelige avfallsgrupper og koder må bestemmes av sluttbruker basert på den faktiske bruken av produktet.
Emballasje	EAL: 15 01 01 emballasje av papir og papp/kartong. Forurenset emballasje skal behandles som rest-kjemikalier, følg advarslene på faremerking selv etter at emballasjen er tømt. Rester som ikke kan oppbevares for senere bruk eller resirkulering skal leveres til godkjent destruksjonsanlegg. Tom emballasje kan, etter grundig rengjøring, leveres til gjenbruk.
Annen informasjon	Tømming i omgivelsene må unngås. Produktet får ikke slippes ut i avløp, vassdrag, grunnvann eller i miljøet. Unngå hudkontakt. Fare for alvorlig øyeskade.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

14.1 FN-nummer	n/a
----------------	-----

Databladet er utarbeidet med Sensor-chemdoc 8.5g lisensert til Byggkjemi AS

SIKKERHETS DATABLAD

ADDA EKSPANDERENDE STOLPEMØRTEL

Fortsettelse fra forrige side

Revisjonsdato: 29.03.2016

14.2 FN-forsendelsesnavn	n/a
14.3 Transportfareklasse(r)	
ADR/RID klasse	n/a
14.4 Emballasjegruppe	n/a
14.5 Miljøfarer	n/a
14.6 Særlige forsiktighetsregler ved bruk	n/a
14.7 Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket	n/a

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1 Særlige bestemmelser/særskillt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

KOMMISJONSFORORDNING (EU) 2015/1221 av 24. juli 2015 (ATP7).
FOR-2012-06-16-622 Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP).
Europaparlaments og rådsforordning (EF) nr. 1272/2008 av 16. desember 2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og blandinger, om endring og oppheving av direktiv 67/548/EØF og 1999/45/EF, og om endring av forordning (EF) nr. 1907/2006.
KOMMISJONSFORORDNING (EU) 2015/830 av 28. mai 2015 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH).
ADR/RID Forskrift om landtransport av farlig gods 2015.
Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier).
FOR 2004-06-01 nr 922: Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften).
ECHA (European Chemicals Agency) C&L Inventory database.
FOR-2015-05-19-541 Forskrift om deklarerer av kjemikalier til produktregisteret (deklareringsforskriften).
Avfallsforskriften (miljøverndepartementet) - FOR 2004-06-01 nr 930: Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall.
Ex-ECB databasen (<http://esis.jrc.ec.europa.eu/index.php?PGM=cla>).

Deklarasjons-nr 319014

15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Leverandøren har ikke gjennomført en vurdering av kjemikaliesikkerhet for stoffet eller stoffblandingen.

Annen informasjon

Klassifiseringen av dette produktet er gitt på grunnlag av de foreliggende opplysninger fra leverandøren.

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Relevante fare og risiko setninger for hver ingrediens

H315 Irriterer huden.
H318 Gir alvorlig øyeskade.
H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.

Henvisninger til viktig litteratur og spesielle datakilder

Sikkerhetsdatablad fra leverandøren.

Forkortelser i dokumentet

n/a - Ikke relevant eller kjent informasjon.
PBT - Persistent, Bioaccumulative and Toxic.
vPvB - Very Persistent and very Bioaccumulative (require special attention under REACH).
EAL - Den europeiske avfallslisten.

Første gang utgitt

17.03.2014

Utskriftsdato

31.05.2016

Annen informasjon

Revidert og kvalitetssikret av:
Sensor Chemcontrol AS
Storgata 30
3611 Kongsberg
Norge
Tlf: 32 77 06 60
E-post: helpdesk@sensor.as.

--- SIKKERHETS DATABLAD i henhold til (EU) direktiv (EC) 1272/2008 og (EU) 2015/830 ---